

Tiina Vuoristo

27.1.2023

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö: VN/21836/2021

Lausunto luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Pyydettyinä lausuntona luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Luku 2 Strategian lähtökohdat

Metsäteollisuuden toiminta on riippuvaista hyvinvoivista ja monimuotoisista metsistä. Siten metsäteollisuudelle on tärkeää, että luonnon monimuotoisuutta turvataan ja edelleen vahvistetaan. Kuten strategialuonnoksessa todetaan, perustuu hyvinvointimme monimuotoisen luonnon lisäksi myös sen tuottamille ekosysteemipalveluille ja luonnonvarojen käytön kestävyydelle. Metsäteollisuus katsookin, että **luonnon monimuotoisuutta tulee vahvistaa keinoin, jotka mahdollistavat yhteiskunnan kehittämisen ja hyvinvoinnin turvaamisen.**

Kansallisella luonnon monimuotoisuusstrategialla 2035 tavoitellaan luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 mennessä. Metsäteollisuus pitää tavoitetta tärkeänä mutta muistuttaa, että päätavoitetta tukevien tavoitteiden ja keinojen tulee olla oikeasuhtaisia ja toteuttamiskelpoisia. Ekologisen kestävyuden lisäksi on otettava huomioon taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Esimerkiksi suojelua ja ennallistamista on toteutettava luontoarvot edellä, ei prosenteja tai hehtaareita haalimalla. Etenkin **ainoastaan metsämaahan kohdistuva 10 prosentin suojelutavoite on perusteeton, sillä se asettaa metsät erilaiseen asemaan verrattuna muihin elinympäristöihin.** Tavoite tulee poistaa strategiasta.

Luonnoksessa mainitaan useasti, että luonnonvarojen käyttöä tulee vähentää. Kuitenkin nykyisen hallituksen hyväksymässä kiertotalouden strategisessa ohjelmassa tarkennetaan kokonaistavoitetta siten, että uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa. **Käytön vähentämisen sijaan tavoitteena tuleekin olla uusiutuvien luonnonvarojen käytön kestävyuden kehittäminen.** Näin varmistetaan myös eri strategioiden välinen johdonmukaisuus.

Metsäteollisuus esittää, että strategian lähtökohtiin lisätään seuraavat tarkastelut:

- Monimuotoisuuden tila globaalisti ja EU-alueella sekä kuvaus siitä, miten Suomi vaikuttaa ja suhteutuu siihen. Tämä on oleellista, koska luonnoksessa monia tavoitteita perustellaan globaalin ja EU-tason tavoitteiden kautta.

Tiina Vuoristo

27.1.2023

- Kriittisten ekosysteemipalveluiden tarkastelu kansallisen huoltovarmuuden näkökulmasta. Tämä konkretisoisi strategiassa mainittua yhteiskunnan luontoriippuvuutta.

Luku 2.1 Suomen luonnon monimuotoisuuden tila heikkenee edelleen

Metsäteollisuus pitää tarpeellisena, että luonnon tilaa ja kehitystä kuvataan ja arvioidaan kaiken käytettävissä olevan aineiston turvin tiedeperustaisuuden varmistamiseksi. Nykytilan tunteminen on edellytys sille, että tavoitteita ja toimenpiteitä pystytään priorisoimaan ja kohdentamaan perustellusti.

Metsäteollisuus esittää, että monimuotoisuuden tilan kuvausta täydennetään seuraavilla näkökulmilla:

- Suomen pinta-alasta vain pienellä osalla (rakennetut alueet 3 % ja maatalousmaa 8 %) maankäyttö on kokonaan muuttunut luontaisesta, mikä luo hyvän pohjan monimuotoisuuden ylläpitämiselle ja edistämiseksi. Tällöin myös suojelualueiden roolin tulisi olla erilainen kuin esimerkiksi sellaisissa maissa, joissa pysyvä maankäyttö on muuttanut tai uhkaa muuttaa laajaa osaa pinta-alasta. Esimerkiksi metsien osalta suojelualueiden ulkopuoliset alueet tarjoavat elinympäristön valtaosalle metsälajeista. Tätä vahvistaa edelleen se, että metsätaloustoimenpiteitä toteutetaan vuosittain vain pienellä osalla pinta-alasta ja käytössä on luontaiset puulajit.
- Metsälajien korostuminen uhanalaisissa lajeissa on luonnollinen seuraus siitä, että Suomen pinta-alasta valtaosa on metsää. On huomattava, että metsissä lajiston uhanalaisuus on alhaisempaa kuin muissa elinympäristöissä keskimäärin. Lisäksi metsien uhanalaisista lajeista yli puolet elävät elinympäristöissä, jotka muodostavat vain muutaman prosentin metsäpinta-alasta. Nämäkään seikat eivät tue prosentuaalisen suojelutavoitteen asettamista metsämaalle.
- Uhanalaisuusarviointien lisäksi metsäluonnon tilan kehitystä pystytään osoittamaan esimerkiksi valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) tuottamalla biodiversiteetti-indikaattoreilla. Koska muutokset etenkin osassa lajistoa ovat hitaita, on oleellista tarkastella myös luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisten rakennepiirteiden (kuten lahopuu, puulajisuhteet ja järeät haavat) nykytilaa ja kehitystä.

Luku 2.4 Luontokato ja ilmastonmuutos kietoutuvat toisiinsa

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen aiheuttavat tarpeita yhteensovittamiselle, mitä pyritään kuvaamaan strategialuonnoksessa.

Metsäteollisuus esittää, että luonnosta tarkennetaan seuraavien kohtien osalta:

- Toisin kuin luvussa todetaan, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ei aina edistä ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista. Esimerkiksi tietyt

Tiina Vuoristo

27.1.2023

luonnon monimuotoisuutta edistävät ennallistamistoimet voivat olla ilmastomuutoksen hillinnän kannalta negatiivisia.

- Luonnonvarojen käytön osalta on otettava huomioon, että puunjalostuksella hillitään ilmastomuutosta. Puusta valmistetuilla tuotteilla on tutkitusti (muun muassa VTT ja Afry) ilmastohyötyjä, kun niillä korvataan tuotteita, joiden valmistus aiheuttaa suurempia fossiilisia päästöjä. Puutuotteet itsessään varastoivat hiilidioksidia.
- Lisäksi puunjalostuksen sivutuotteilla (kuten kuori ja mustalipeä) korvataan ilmastomuutoksen juurisyytä eli fossiilisia energialähteitä.

Luku 2.5 Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää oikeudenmukaiseksi koettua kestävyysmurrosta

Metsäteollisuus pitää hyvänä sitä, että vahva kokemus oikeudenmukaisuudesta, reiluudesta ja siten hyväksyttävyydestä on tunnistettu strategian onnistuneen toteuttamisen edellytykseksi. Myös taloudellisesta ja sosiaalisesta kestävydestä huolehtiminen nousee tässä luvussa hyvin esille. Metsäteollisuuden mielestä nämä tärkeät periaatteet eivät kuitenkaan näy läpileikkaavasti strategialuonnoksessa.

Metsäteollisuus esittää, että luonnosta tarkennetaan seuraavasti:

- Kuvataan tarkemmin sitä, miten oikeudenmukaisuus sekä taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys on otettu huomioon strategian tavoitteissa ja toimenpiteissä. Mikäli tämän osalta havaitaan puutteita, kehitetään strategiaa nämä periaatteet paremmin huomioivaksi.
- **Vaikutustenarviota täydennetään siten, että se kuvaa paremmin strategian kokonaisvaikutuksia.** Luonnoksen liitteenä oleva vaikutustenarvio ei nykyisellään anna kuin vähän eväitä arvioida strategian toteuttamisen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia.
- Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja taloudellisen kestävyuden riippuvuus toisistaan tunnistetaan selkeämmin. Esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden aktiivinen parantaminen vaatii riittävää rahoitusta.

Luku 3 Strategian tavoitteet

Luvut 3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

Metsäteollisuus pitää strategialuonnoksessa asetettua päätavoitettava luontokadon pysäyttämistä perusteltuna. Epäselväksi jää kuitenkin se, miten tavoitteen toteutumista todellisuudessa seurattaisiin. Luonnoksessa on tunnistettu, ettei uhanalaisten lajien ja luontotyyppien heikkenemistä todennäköisesti saada pysäytettyä vuoteen 2030 tai edes vuoteen 2035 mennessä. Luontokadon pysäyttämistä tarkasteltaisiin elinympäristöjen rakenteen ja toiminnan positiivisen kehityksen kautta. Tarkentamatta kuitenkin jää, mitä tällä käytännössä tarkoitettaisiin. Ilman tavoitteita konkretisoivia mittareita ja nykytason kuvausta ei tiedetä, mitä strategiassa todellisuudessa tavoitellaan.

Tiina Vuoristo

27.1.2023

Luonnoksessa todetaan, että luontokato on Suomessa pysäytettävä niin, että myös globaaleihin tavoitteisiin päästään. Metsäteollisuus pitää tätä globaalien tason tarkastelua tärkeänä lähtökohtana. On varmistettava, ettei Suomessa tehtävillä suojelutoimilla päädytä siirtämään monimuotoisuutta heikentäviä vaikutuksia Suomen rajojen ulkopuolelle.

Metsäteollisuus tunnistaa päätavoitetta ja tarkempia tavoitteita koskevassa luvussa seuraavia epäselvyyksiä, jotka tulee ratkaista:

- Strategiakausi ulottuu vuoteen 2035, mutta strategian päätavoite on asetettu vuoteen 2030. Sekavaksi luonnoksen tekee myös se, että osa päätavoitetta tulevasta tavoitteista on asetettu vuoteen 2030 ja osa vuoteen 2035. Tavoitevuosia tulee yhdenmukaistaa.
- Päätavoitetta tarkentavia tavoitteita sekä niiden alle sijoittuvia alatavoitteita on erittäin paljon. Osa tavoitteista on strategiatasolle liian yksityiskohtaisia. **Tavoitteita tulee edelleen työstää niitä yhdistämällä ja priorisoimalla.**
- **Strategiasta puuttuvat mittarit ja nykytilan kuvaukset päätavoitteen ja muiden tavoitteiden konkretisoimiseksi.** Mittarit tulee valmistella osaksi kokonaisuutta.
- Luonnoksen mukaan Suomessa pitäisi pysäyttää akuutti uhanalaistumiskehitys vuoteen 2035 mennessä. Epäselväksi tämän tavoitteen tekee se, että uhanalaisten lajien ja luontotyyppien osalta heikkenemisen pysähtyminen nähdään realistiseksi vasta vuoden 2035 jälkeen.
- Vuoden 2035 tavoitekuvauksesta on jäänyt pois kuvassa 2 mainittu tavoite siitä, että monimuotoisuuden tilan tulee olla vähintään vuoden 2020 tasolla.

Luku 3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Metsäteollisuuden mielestä **luonnon monimuotoisuudelle ei tule asettaa sellaisia lyhyen aikavälin tavoitteita, joita ei ole käytännössä mahdollista saavuttaa asetetussa aikaikkunassa.** Emme voi muuttaa luonnon määräämää aikataulua, ja esimerkiksi metsissä muutokset tapahtuvat hitaasti. Eri toimenpiteiden suhdetta niiden aikaansaamiin rakenteellisiin muutoksiin luonnossamme sekä näiden muutosten vaikutuksia lajistoon tulee tarkastella realistista luonnon aikataulua vasten.

Metsäteollisuus esittää muutoksia myös seuraaviin kohtiin:

- Luonnon tilan tavoitteet on luonnoksessa jaoteltu suojeluun ja kestäväan käyttöön. Lisäksi todetaan, että luonnonsuojelun toimet kohdistuvat erityisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien turvaamiseen. Kestävän käytön tavoitteissa on puolestaan valtaosa Suomen pinta-alasta, tavanomaisten lajien kannoista ja ekosysteemipalveluita tuottavista luonnon prosesseista. Jaottelu ei tällaisenaan ole toimiva. Todellisuudessa esimerkiksi lajien ja luontotyyppien uhanalaistumiskehityksen pysäyttäminen on riippuvainen myös muiden kuin suojelualueiden toimista. Suojelualueilla puolestaan on oleellista tarkastella myös kestäväan käytön alle kirjattuja rakennepiirremuuttujia kuten lahopuun kehitystä.

Tiina Vuoristo

27.1.2023

- Luonnon tilan tavoitteet ovat hyvin yksityiskohtaisia, eivätkä siten strategiatasolle soveltuvia. Esimerkiksi rakennepiirretavoitteita kuvataan yksityiskohtaisesti elinympäristöittäin ilman, että on kerrottu kyseisten muuttujien nykytasoa. Tämä tekee tavoitteiden toteuttamiskelpoisuuden arvioinnista mahdotonta. Mikäli tavoitteita asetetaan näin yksityiskohtaisesti, on tiedettävä myös, millä toimenpiteillä tavoitteeseen olisi tarkoitus päästä ja millaisia vaikutuksia niistä aiheutuisi.

Luku 3.3.1 Uhanalaistumisen pysäyttäminen

Metsälajien osalta uhanalaisuusindeksi halutaan paranevaksi jo vuoteen 2030 mennessä (T1.2). Metsäteollisuus pitää tavoitetta kannatettavana ja näkee, että se on saavutettavissa nykyisin käytössä olevilla keinoilla eli hyvin kohdennetun suojelun ja talousmetsien luonnonhoidon yhdistelmällä.

Luontotyyppien uhanalaisuuskehityksen osalta luonnoksessa todetaan, että uhanalaistumiskehityksen trendi katsotaan paranevaksi, kun vuoteen 2035 mennessä on tehty riittävästi luontotyyppien palautumista edistäviä toimenpiteitä. Epäselväksi jää, mitä tällä lopulta tarkoitetaan. Esimerkiksi luontotyyppien uhanalaisuusarviointi antaa vain rajallisesti tietoa toimenpiteiden suunnittelun tueksi. Arvioinnissa luontotyyppien tilaa verrataan esimerkiksi metsien osalta oletettuun esiteollisen ajan tilanteeseen, joka tuskin toimii realistisena tavoitteena, kun toimenpiteitä pyritään kohdentamaan kustannusvaikuttavasti kokonaisvaikutukset huomioiden. Onko yleensäkin tarkoituksenmukaista verrata nykytilaa 250 vuotta sitten vallinneeseen tilaan, kun sekä ilmasto että koko yhteiskunta ovat muuttuneet siitä merkittävästi? Strategian vaikutustenarviossa nostetaan kannatettavalla tavalla esille luontotyyppien tilan seuraaminen kappalemäärien ohella myös pinta-alaan perustuvalla indikaattorilla.

Luku 3.3.2 Lajiyhteisöjen elpyminen

Luvussa käsitellään niin kutsuttuun tavanomaiseen lajistoon liittyviä tavoitteita, jotka on tarkoitus sijoittaa elinympäristökohtaisiin lajiryhmäindekseihin. Luonnoksessa ei ole tarkemmin kuvattu, onko tällaisia indeksejä jo olemassa ja miltä nykytilanne näyttää niiden valossa. Näin ollen tavoitteisiin on vaikea ottaa kantaa.

Luku 3.3.3. Elinympäristöjen laadun parantaminen

Johdonmukaisuuden varmistamiseksi **talousmetsien lajistolle tärkeiden rakennepiirteiden tavoitteissa tulee viitata metsäneuvoston juuri hyväksymään kansalliseen metsästrategiaan**. Metsästrategian valmistelussa tavoitteiden toteutuskelpoisuuteen kiinnitettiin huomattavasti monimuotoisuusstrategian valmistelua enemmän huomiota. Luonnoksessa vastaavaa viittauskäytäntöä toteutetaan merien (Suomen merenhoidon toimenpideohjelma) ja sisävesien (vesienhoitosuunnitelmat) osalta.

Metsäteollisuus esittää seuraavia huomioita elinympäristöjen laadun parantamisen tavoitteista:

Tiina Vuoristo

27.1.2023

- Metsien rakennepiirretavoitteet kohdentuvat luonnoksessa oikeisiin asioihin kuten lahoppuuhun, vanhoihin ja kookkaisiin puuyksilöihin ja palo- ja kulotusalueiden lisäämiseen. Tavoitteiden realistisuutta on kuitenkin luonnoksen pohjalta vaikea arvioida, koska muuttujista ei esitetä niiden nykytasoa.
- Kuolleelle puulle esitetty tavoite (T3.1.1) on ilmeisesti niin tiukka, ettei sen saavuttaminen ole realistista annetussa aikataulussa. Lahoppuuta muodostuu talousmetsissä hitaasti ja aktiivisesti sitä tuotetaan vain metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä.
- Kulotustavoite (T3.1.3) vaikuttaa epärealistisen korkealta ottaen huomioon nykyiset kulotusmäärät ja kulotusten lisäämiseen liittyvät haasteet kuten sääolosuhteet, osaavan työvoiman saatavuuden ja työturvallisuuskäsitteet. On kuitenkin hyvä, että tavoite koskee yhteisesti sekä suojelualueita että niiden ulkopuolisia alueita ja siinä otetaan huomioon myös luonnonpalot.
- Kalliojyrkänteiden pienilmaston ja valaistusolosuhteiden parempi huomioiminen metsätaloudessa (T3.8) on tavoitteena kannatettava, mikäli sitä toteutetaan esimerkiksi suosituksia ja ohjeistuksia kehittämällä, ei esimerkiksi metsälakia muuttamalla.
- Soiden osalta luonnoksessa tavoitellaan uudisojituksista luopumista tai välttämättömien ojitusten kompensointia. Tavoitteessa tartutaan oikeaan asiaan. Kuitenkin ekologisiin kompensatioihin liittyy vielä paljon epävarmuuksia sekä niiden toteutuksen että vaikutusten suhteen, minkä vuoksi kompensatioita koskevat tavoitteet ovat ennenaikaisia.
- Rakenteeltaan ja toiminnaltaan eheidet soiden pinta-alan kasvattamiseen 10 prosentilla (T3.2) on vaikea ottaa kantaa tietämättä, millaista pinta-alaa tämä tarkoittaisi ja miten tavoite olisi tarkoitus toteuttaa. Ennallistamistavoitteiden yhteydessä mainitaan soiden osalta satojen tuhansien hehtaarien mittakaava, mikä viittaisi siihen, että esitetty 10 prosentin tavoite on hyvin vaativa ja toteutukseltaan kallis.

Luku 3.3.4 Ekosysteemien toiminnan turvaaminen ja parantaminen

Luvussa esitetään tavoitteita liittyen ekosysteemien toiminnan turvaamiseen kuten hiilen, veden ja ravinteiden kiertoon ja pölytykseen. Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että tavoitteissa säilytetään linkitys luonnon tilan parantamiseen. Esimerkiksi ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteet eivät kuulu luonnon monimuotoisuusstrategiaan.

Luvun tavoitteet ovat strategiaan sopivalla tarkkuustasolla muotoiltuja. Esimerkiksi ilmastomuutokseen sopeutumista koskevassa kappaleessa on kannatettavalla tavalla nostettu esille metsien sekapuustoisuuden ja rakenteellisen monimuotoisuuden lisääminen keinoina yhtäaikaaisesti edistää luonnon monimuotoisuutta ja ehkäistä metsätuhoja.

Luku 3.3.5 Geneettistä monimuotoisuutta koskevat tavoitteet

Metsäteollisuus pitää hyvänä sitä, että luvussa on tunnistettu esimerkiksi muuntogeenisiin eliöihin ja uusiin genomimuokkaustekniikoihin liittyvän tieteellisen,

Tiina Vuoristo

27.1.2023

hallinnollisen ja tutkimuksellisen asiantuntemuksen ylläpitäminen ja parantaminen (T5.3). On myös hyvä, että geneettisen monimuotoisuuden mittaamisen ja seurannan kehitystarpeet tunnistetaan ja seurantaa halutaan kehittää (T6.2).

Luku 3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Strategialuonnoksessa esitetään erittäin kovia tavoitteita suojelun ja ennallistamisen lisäämiselle perustuen globaalille ja EU-tasolle asetettuihin kokonaistavoitteisiin. Metsäteollisuus ei pidä esitettyjen tavoitteiden, kuten 30 prosentin suojelutavoitteen, sisällyttämistä strategiaan perusteltuna. Asetettu aikataulu, jossa suojelun ja ennallistamisen tavoitteet tulisi saavuttaa viimeistään vuonna 2030, on hyvin tiukka. **Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että vaikka suojelun ja ennallistamisen lisääminen on tarpeen, on kansalliset tavoitteet asetettava siten, että ne ovat realistisia ja toteuttamiskelpoisia.** Tietyt prosenttitavoitteet eivät ole itseisarvo, vaan tavoitteeksi tulee asettaa suojelun ja ennallistamisen kustannusvaikuttava ja suojeluarvolähtöinen kohdentaminen.

Suojelua ja ennallistamista koskevat kokonaisuudet ovat strategiassa yksiä harvoista, joille on luonnoksessa annettu mitattavat tavoitetasot. Silti luonnoksesta jää epäselväksi, minkälaiset ekologiset perusteet valituilla tavoitteilla on vai onko tavoitteet asetettu ainoastaan kansainvälisten ja EU-tason kokonaistavoitteiden perusteella. Lisäksi kummankaan tavoitteen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ei ole arvioitu. Metsäteollisuus katsoo, ettei valtioneuvostolle tule esittää hyväksyttäväksi strategiaa, jossa erittäin korkeiden suojelu- ja ennallistamistavoitteiden kustannukset ja muut vaikutukset jäävät epäselviksi.

Metsämaan suojelutavoite

Metsäteollisuus ei hyväksy sitä, että metsämaaksi luokitelluille metsille asetettaisiin erillinen tiukan suojelun tavoite, joka tarkoittaisi talousmetsiin kohdistuvaa noin 630 000 hehtaarin lisäsuojelua. Metsämaalla tarkoitetaan puun tuottamiseen käytettävää tai käytettävissä olevaa maata, jolla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on vähintään yksi kuutiometri hehtaarilla. **Metsäteollisuus esittää, että luonnoksesta poistetaan metsämaan suojelulle esitetty 10 prosentin tavoite ja todetaan sen sijaan, että tiukkaa suojelua kohdennetaan EU-määritelmän täyttäviin luonnontilaisiin ja vanhoihin metsiin sekä monimuotoisuuden kannalta arvokkaimpien kohteiden suojeluun etenkin Etelä-Suomessa.**

Metsäteollisuus nostaa esille seuraavia, tarkentavia näkökulmia metsämaan suojelutavoitteeseen liittyen:

- Lisäsuojelutavoite olisi mittaluokaltaan hyvin suuri. Esimerkiksi onnistuneena pidetyssä metsien monimuotoisuusohjelma METSO:ssa on reilussa kymmenessä vuodessa laajennettu suojelualueverkostoa alle 100 000 hehtaarilla. Jo tämä panostus on vaatinut valtiolta mittavaa resurssointia.
- Metsistä elinympäristöinä on jo suojeltu tiukasti yli 10 prosenttia. Vastaavaa tavoitetta ei esitetä millekään muulle elinympäristölle, eikä muiden

Tiina Vuoristo

27.1.2023

elinympäristöjen suojelutilannetta ole tarkasteltu pääluokkaa yksityiskohtaisemmin. On myös otettava huomioon, etteivät globaalit ja EU-kokonaistavoitteet kohdistu yksittäisiin elinympäristöihin.

- Metsälajien uhanalaisuusaste on alhaisempi kuin suomalaisen lajiston keskimäärin. Lisäksi luonnoksessakin todetaan, että metsäluonnon rakennepiirteiden kehityksessä on ollut positiivista kehitystä. Esityksessä ei juuri anneta ekologisia perusteluita metsämaan määrälliselle suojelutavoitteelle.
- Metsien suojelupinta-ala kasvaa tällä hetkellä joka vuosi laajasti hyväksytyllä tavalla. Nykyinen hallitus on vasta hiljattain hyväksynyt METSO-ohjelman jatkotavoitteet perustuen syvälliseen taustatyöhön ja laajapohjaisen työryhmän valmisteluun. Tavoitetta ja toteutusta tarkennetaan myöhemmin asetettavassa työryhmässä sekä valtion maiden omassa tarkastelussa.
- Metsämaahan kohdistuva lisäsuojelu olisi luonnoksen mukaan tarkoitus toteuttaa siten, että noin 100 000 hehtaaria kohdistettaisiin yksityisiin metsänomistajiin ja yli 500 000 hehtaaria valtion maihin etenkin eteläisessä ja keskisessä Suomessa. Jaottelu ei ole tarkoituksenmukainen. Sen sijaan suojelua tulee kohdentaa suojeluarvoperusteisesti mitään tiettyä omistajatahoa painottamatta. Valtion metsistä hyvin suuri osa on jo suojeltu ja suojelualueiden ulkopuolisistakin alueista on paljon metsätalouskäytön ulkopuolella. Samaan aikaan osa yksityisistä metsänomistajista on aiempaa kiinnostuneempia metsien suojelumahdollisuuksista, eikä METSO-rahoitusta ole aina riittänyt edustavienkaan kohteiden suojeluun.
- Vaikutustenarviossa annetaan ymmärtää, että valtion maiden suojelu olisi todennäköisesti kustannuksiltaan alhaisempaa kuin yksityismaiden suojelu. Tämä ei pidä paikkaansa. Yksityismailla suojelu korvataan perustuen menetettyihin puunmyyntituloihin. Sama kustannus tai tulonmenetys muodostuu myös valtion metsätalouskäytössä olevia maita suojeltaessa.
- Tavoitteen toteutus tulisi pelkästään suojelualueiden hankinnan osalta erittäin kalliiksi, eikä tavoitteen välillisiä vaikutuksia ole lainkaan arvioitu. Strategian vaikutustenarviossa metsien lisäsuojelun kustannuksiksi on arvioitu vuosittain 760 miljoonaa euroa vuoden 2030 loppuun asti pois lukien hallinnolliset kustannukset, mutta arvio on tehty alhaisemman, 8 prosentin suojelutavoitteen pohjalta. Lisäksi arviossa tunnistetaan, että puuta raaka-aineenaan hyödyntäville elinkeinoille aiheutuisi todennäköisesti kustannuksia ja että vaikutuksia tulisi myös metsänomistajille. Arviosta puuttuvat kokonaan lisäsuojelun muut välilliset vaikutukset kuten vaikutukset työllisyyteen ja verotuloihin.
- Metsähallitus Metsätalous Oy on tehnyt oman arvion valtionmaille kohdentuvan yli 500 000 hehtaarin metsämaan lisäsuojelun vaikutuksista. Mikäli suojelu kohdennetaan kokonaan Etelä-Suomeen, vähenisivät Metsähallituksen hakkuumäärät yli 2 miljoonalla kuutiolla vuodessa. Tämä vaikeuttaisi metsäteollisuuden puunhankintaa entisestään tilanteessa, jossa Venäjän puuntuonnille on löydettävä korvaavia lähteitä. Arvion mukaan vaikutukset esimerkiksi työpaikkoihin, julkisen sektorin tuloihin ja metsäteollisuuden liikevaihtoon olisivat merkittäviä.

Suojelua tukevat alueet

Tiina Vuoristo

27.1.2023

Strategialuonnoksesta saa kuvan, että muulla kuin tiukalla suojelulla eli niin kutsutuilla suojelua tukevilla alueilla olisi merkittävä rooli suojelutavoitteiden toteuttamisessa. Lähestymistapa on sinänsä kannatettava, sillä monissa tapauksissa luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata, vaikka alueet olisivatkin taloudellisen toiminnan piirissä. Epävarmuutta esityksessä aiheuttaa kuitenkin se, miten niin kutsutut suojelua tukevat alueet olisi tarkoitus määrittää ja mitä vaikutuksia tällaisella luokituksella on. Viitataan alueilla niin kutsuttuihin OECM-alueisiin, joiden tunnistaminen ja määrittäminen on kesken osana EU:n biodiversiteettistrategian suojelutoumusten laatimista? Kyseisessä prosessissa OECM-määritelmää on ainakin alustavasti tulkittu hyvin tiukasti, mikä tarkoittaisi sitä, että 30 prosentin suojelutavoitteesta jäätäisiin hyvin kauas. Strategialuonnoksessa ei esitetä minkäänlaista arviota suojelua tukevien alueiden määrästä.

On kannatettavaa, että nykyiset alueet, joilla on luonnon monimuotoisuutta turvaavia käytön rajoituksia, saadaan tunnistettua ja raportoitua. Sen sijaan epäselväksi jää, mitä luonnoksessa tarkoitetaan uusien toimintamallien selvittämällä suojelua tukevien alueiden verkoston kehittämiseksi. OECM ei ole käyttöä rajoittava mekanismi, vaan käytön rajoitus perustuu aina johonkin muuhun mekanismiin tai päätökseen. Myös muualla luonnoksessa viitataan OECM-alueisiin. Esimerkiksi sivulla 25 todetaan, että kyseisillä alueilla luonnon monimuotoisuutta suojellaan samalla, kun alueiden taloudellista hyödyntämistä voidaan sopeutetusti jatkaa. Epäselväksi jää, mitä tämä tarkoittaisi todellisuudessa. **Metsäteollisuus ei kannata minkäänlaisten vaikutuksiltaan epäselvien ja mahdollisesti korvauksettomiin käytön rajoituksiin johtavien uusien suojeluluokkien luomista.** Myös strategian vaikutustenarviossa nähdään paljon epävarmuuksia OECM-alueiden osalta.

Luku 3.4.2 Ennallistaminen ja hoito

Metsäteollisuus katsoo, ettei ennallistamiselle ole perusteltua asettaa uusia elinympäristökohtaisia, numeerisia tavoitteita, vaan vuonna 2021 käynnistetty laaja-alainen ja vaikuttava Helmi-elinympäristöohjelma on toimiva tapa ennallistamisen edistämiseen. Helmissä on asetettu huolella valmistellut tavoitteet vuodelle 2030. Helmin jatkon osalta ei ole perusteltua tehdä linjauksia tässä vaiheessa, vaan mahdollinen jatko on valmisteltava kattavassa ja Helmin vaikutusarvioon perustuvassa menettelyssä lähempänä ohjelmakauden päättymistä. Mikäli yleisiä ennallistamistavoitteita halutaan kuitenkin asettaa vuoteen 2035 saakka, on tavoitetaso nosto kohdennettava Helmin jälkeiseen aikaan eli vuosiin 2030-2035. **Prosenttiperusteisten tavoitteiden sijaan tulee ennallistamisessa tavoitella vaikuttavaa ja kustannustehokasta kohdentamista.**

Metsäteollisuus esittää lisäksi seuraavia huomioita ennallistamista koskeviin tavoitteisiin:

- Metsäluonnon osalta ennallistamiskokonaisuudessa tartutaan oikeisiin elinympäristöihin eli lehtoihin, harjujen paahderinteisiin ja paloalueisiin, jotka ovat kaikki myös uhanalaisten lajien kannalta tärkeitä elinympäristöjä.
- Lehtoihin ja harjujen paahderinteisiin kohdistuvat hoitotoimet ovat kannatettavia. Luonnoksessa on kuitenkin mainittu, että samaan aikaan lehtoluontotyyppejä

Tiina Vuoristo

27.1.2023

heikentävän ihmistoiminnan tulee vähetä. Mitä tällä tarkoitetaan tässä yhteydessä konkreettisesti?

- Palo- ja kulotusalueiden lisääminen on myös kannatettava tavoite Esitetty 2500 hehtaarin laajuinen 20 palojatkumoalueelle kohdistettava kulotuspinta-alatavoite vaikuttaa sen sijaan epärealistiselta ottaen huomioon kulottamisen haasteet liittyen osaavan työvoiman saatavuuteen ja työterveysnäkökulmiin.
- Soiden ennallistamista käsittelevä kappale on luonnoksessa epäselvä ja osin ristiriitainen. Luonnoksessa todetaan, että ennallistamisesta tulee muodostua yksi metsien hoidon toimenpide. Toisaalta annetaan ymmärtää, että ennallistetut alueet rajattaisiin metsätaloustalouden ulkopuolelle, jolloin ne muodostaisivat luonnon monimuotoisuutta tukevia OECM-alueita. Turvemaiden metsien kasvu muodostaa lähes neljänneksen metsiemme vuotuisesta kasvusta ja on tärkeää, että kestävä metsien hoito on mahdollista niillä myös jatkossa.

Luku 3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Luku 3.5.1 Luonnonvarojen hyödyntäminen, maankäyttö ja rakentaminen

Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että luonnonvarojen hyödyntämisen, maankäytön ja rakentamisen taustalla vaikuttavat juurisyöt kuten ihmisten jatkuvasti kasvavat tarpeet tunnustetaan paremmin, kun tavoitellaan monimuotoisuusvaikutusten pienentämistä näillä sektoreilla. **Mikäli ongelmaa lähdetään ratkaisemaan ensisijaisesti luonnonvarojen tai maankäytön rajoittamisen kautta ilman varsinaisiin juurisyihin tarttumista, on riskinä, että negatiiviset vaikutukset siirtyvät muille alueille tai Suomen rajojen ulkopuolelle.** Siksi Metsäteollisuus pitää hyvänä, että luonnoksessa pyritään lisäämään ymmärrystä kulutuksen ja tuotannon luontovaikutuksista.

Metsäteollisuus esittää seuraavia huomioita luonnonvarojen hyödyntämistä, maankäyttöä ja rakentamista käsittelevään lukuun:

- Luonnoksessa tavoitellaan ekologisen kompensaation laajempaa käyttöönottoa. Ekologisten kompensaatioiden toteutukseen ja niiden todellisiin ekologisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin liittyy kuitenkin edelleen paljon epävarmuuksia, eikä niiden käytöstä siten ole perusteltua tehdä linjauksia strategiassa.
- Tavoitekirjaus T10.4 ei ole kannatettava. Sen mukaan uusiutuvien luonnonvarojen sekä vientituotteiden valmistukseen käytettyjen luonnonvarojen tavoitteita pitäisi tarkastella uudelleen. Nykyinen hallitus on kiertotalouden strategisessa ohjelmassa linjannut tavoitteet uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen käytölle. Ohjelman alla toteutetaan parhaillaan useita toimenpiteitä, mukaan lukien kiertotalouden green deal, jotka perustuvat tehtyihin kirjauksiin ja joissa tavoitellaan luonnonvarojen kestävää ja resurssitehokasta käyttöä. On tärkeää, että strategiat ovat linjassa keskenään ja toimintaympäristö on siten ennakoitava.
- Luvussa kerrotaan, että Suomi on jäljessä muita EU-maita kiertotaloudessa. Asiaa ei avata tarkemmin kertomalla, että takamatka johtuu Suomen pienestä väkiluvusta, hajanaisesta yhdyskuntarakenteesta, pitkistä etäisyyksistä ja

Tiina Vuoristo

27.1.2023

- kylmästä ilmastosta, eikä niinkään kiertotalouden teknisistä ja käytännön sovellutuksista, joiden suhteen Suomi on monessa määrin edelläkävijämaa.
- Tavoite (T10.5) tuntee suomalaisten yritysten tuotannon mukaan lukien hankintaketjujen ja yhteiskunnan kulutuksen yhteys luontokatoon on kannatettava. Sen sijaan sitä tarkentava kirjaus ohjauskeinojen käyttöönotosta on ennenaikainen. Ohjauskeinojen käyttöönotosta on syytä päättää vasta sitten, kun asia tunnetaan paremmin.
 - Tavoite (T9.2) edelleen parantaa maankäyttöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen käytettävää tietopohjaa sekä toimijoiden tietotasoa ja osaamista on kannatettava. Vaikka esimerkiksi metsäalalla on jo vuosia tehty aktiivista työtä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi, on toimintaa ja käytännön toimijoiden osaamista aina tarve päivittää ja kehittää.

Luku 3.5.2 Yksilöiden, yhteisöjen ja organisaatioiden aktiivinen toiminta

Metsäteollisuus kannattaa luonnoksessa esitettyä tavoitetta (T11.2) yksilöiden, yhteisöjen ja organisaatioiden aiempaa laajemmasta ja aktiivisemmasta toiminnasta luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Esimerkiksi elinkeinoelämän toimijoita kannustetaan osallistumaan laajasti strategian ja toimintaohjelman toimeenpanoon arvioimalla ja julkaisemalla omat luontoriippuvuutensa ja -vaikutuksensa ja vapaaehtoisilla sitoumuksilla (T12.1). Tavoitteisiin voisi lisätä hyvien käytäntöjen jakamisen toimialojen ja toimijoiden kesken.

Luonnoksessa annetaan esimerkkejä hallinnon ja yksityisen sektorin yhdessä kehitettäviksi toimintatavoiksi, joilla luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata. **Yksityinen sektori osallistuu laajasti erilaisin keinoin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja monia ekologiseen kestävyteen ja luonnon tilan vahvistamiseen liittyviä markkinamekanismeja on jo aktiivisesti käytössä.** Onkin tarkkaan pohdittava, millainen valtion roolin on perusteltua olla markkinaehtoisten toimintamallien kehittämisessä.

Metsäteollisuus esittää lisäksi seuraavia huomioita hallinnon ja yksityisen sektorin yhdessä kehitettävistä toimintatavoista:

- Esimerkkeinä mainituista toimintamalleista iso osa on jo kehitteillä tai otettu käyttöön.
- Kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysten kannalta erilaiset globaalit tai alueelliset toimintamallit ovat usein kansallisesti kehitettäviä malleja käyttökelpoisempia. Metsäsektorilta hyvä esimerkki on yli 20 vuotta käytössä ollut metsäsertifiointi, joka perustuu globaaleihin kriteereihin ja jonka kuluttajamerkit ovat tunnettuja laajasti eripuolella maailmaa.
- Listassa mainitaan yhtenä esimerkkinä luonnonvarojen, erityisesti biomassan, käyttöönottoa vähentävät uudet liiketoiminnat. Resurssitehokkuuden kehittäminen on tärkeää kaikkien luonnonvarojen osalta. Siten pelkästään biomassojen käytön vähentämiseen kohdistuva kirjaus on tarkoitushakuinen ja tiettyjä sektoreita syrjivä sekä epäjohdonmukainen suhteessa kiertotalouden

Tiina Vuoristo

27.1.2023

strategisen ohjelman tavoitteisiin. Metsäteollisuus esittää kyseisen kirjauksen poistoa.

Luku 3.5.1. Riskit luonnon monimuotoisuudelle

Strategialuonnoksessa on laaja-alaisesti tunnistettu erilaisia luonnon monimuotoisuutta uhkaavia tekijöitä kuten ilmastonmuutos, haitalliset vieraslajit, luonnon pilaantuminen, rehevöityminen, kemikalisoituminen, melu ja mikromuovit. On hyvä, että myös nämä tekijät ja niihin liittyvien riskien pienentäminen ovat mukana strategiassa nimenomaan luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvien haittojen näkökulmasta.

Luku 3.5.4 Julkishallinnon ohjaus

Metsäteollisuus kannattaa luvussa korostettua politiikkajohdonmukaisuutta.

Elinkeinoelämälle on tärkeää, että julkishallinnollinen ohjaus on ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Vähintään yhtä oleellista on esille nostettu strategioiden ja ohjelmien vaikutusten arviointi. Tätä tulee tehdä mainittujen monimuotoisuusvaikutusten lisäksi kattavasti kaikkien vaikutuslajien osalta. **Onkin hyvä, että luonnoksessa nostetaan esille myös taloudellisten ja sosiaalisten näkökulmien arviointi.**

Monimuotoisuusvaikutusten arvioinnin lisäksi Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että valitut ohjauskeinot pystytään perustelemaan, eli miksi esimerkiksi monimuotoisuusvaikutuksia tavoitellaan juuri tietyllä ohjauskeinolla.

Luonnoksessa todetaan, että ohjauskeinovalikoima on viime vuosikymmeninä korostanut kannusteiden, taloudellisen ohjauksen ja markkinamekanismien merkitystä sekä laajaa osallistumista niin päätöksenteossa kuin toiminnassa. Näillä on pyritty lisäämään ohjauksen hyväksyntää. Metsäteollisuus pitää näitä tärkeinä toimintaperiaatteina jatkossakin ja katsoo, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen voi olla laajasti vaikuttavaa vain, mikäli se on myös laajasti hyväksyttyä.

Metsäteollisuus esittää lisäksi seuraavia huomioita julkishallinnon ohjausta koskeviin tavoitteisiin:

- Suomessa on jo kattava luontoon liittyvä lainsäädäntö ja on epäselvää, mitä lisäarvoa esitetty luontolaki (T14.8) toisi. Luontoa koskeva puitelaki sai myös laaja-alaista kritiikkiä strategiaa valmistelleessa työryhmässä, eikä sitä sisällytetty kyseisen työryhmän strategialuonnoksiin. Esityksestä on syytä luopua.
- Luvussa esitetään luonnon monimuotoisuudelle haitallisiin tukiin liittyvän tietopohjan päivittämistä ja tukien uudelleenohjaamista tai karsimista selvityksen pohjalta kestävyysmurroksen edistämiseksi. Mikäli tukien vaikutuksia päädytään selvittämään, on niitä arvioitava laaja-alaisesti ottaen huomioon myös tukien välilliset vaikutukset. Suomea ei pidä tarkastella umpiona vaan mukaan on otettava myös kansainvälisen kilpailukyyn näkökulma, jotta vältetään tuotannon sekä ympäristö-, talous- ja työllisyysvaikutusten ulkoistaminen muihin maihin. Lisäksi on muistettava, että tuet kannustavat esimerkiksi vihreisiin investointeihin kuten metsätalouden tapauksessa ilmastonmuutosta hillitseviin toimiin.

Tiina Vuoristo

27.1.2023

Luonnoksen kirjaus siitä, että taloudelliseen ohjaukseen perustuvan sääntelyn on oltava sekä johdonmukaista että ennakoitavaa, on tärkeä.

- Julkisen vallan ohjauksen vaikutusten arviointi sekä periaate, että julkisia varoja käytetään mahdollisimman kustannusvaikuttavasti, ovat tavoitteina kannatettavia.

Luku 3.5.6 Yksityinen ja julkinen rahoitus

Luvussa kuvataan laajasti luonnonsuojelun toteutunutta, viime vuosina merkittävästi kasvanutta rahoitusta. Lisäksi todetaan, ettei luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien paineiden ja juurisyihin puuttumisen resurseja ole pystytty Suomessa arvioimaan. Myös Metsäteollisuus näkee tämän merkittävänä puutteena ja peräänkuuluttaa niin kutsutun kestävyysmurroksen laajaa myös välilliset vaikutukset huomioivaa vaikutustenarviota.

Yhteiskunnan suoria ja epäsuoria tukia ja verotusta koskeva teksti liittyen luontokatoon on osin päällekkäistä julkista ohjausta käsittelevän luvun (3.5.4) kanssa. Metsäteollisuus myös ihmettelee metsänhoidon istutustukea esimerkkinä luontokatoa aiheuttavan toiminnan tukemisesta. Tarkoitetaanko tällä joutoalueiden metsittämiseen tarkoitettua metsitystukea, ja miten se olisi luontokatoa aiheuttavaa, kun luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet on rajattu tuen ulkopuolelle? Toteutukseltaan ja vaikutuksiltaan epäselvä on myös esitetty luonnonvarojen käytön haitallisten ulkoisvaikutusten sisällyttäminen hintoihin taloudellisen ohjauksen keinoin.

Sen sijaan **Metsäteollisuus kannattaa elinkeinoelämän toimijoiden vapaaehtoisia sitoumuksia** ja näkee luonnoksen tavoin, että ne helpottavat toimien ennakoitavuutta ja hallitsemista.

Luku 3.5.7 Luonnon monimuotoisuuden tilan seuranta, arviointi ja tutkimus

Luonnon tilaa koskeva tieto on tärkeässä roolissa luonnon monimuotoisuuden edistämisessä, jotta toimenpiteitä osataan kohdentaa vaikuttavalla tavalla ja toimien todellisista vaikutuksista saadaan tietoa. On hyvä, että strategiassa on kiinnitetty asiaan huomiota.

Metsäteollisuus esittää lisäksi seuraavia huomioita luonnon tilan seurantaa, arviointia ja tutkimusta koskeviin tavoitteisiin:

- Monet luonnon tilan kehitykseen liittyvät mittarit, joita tarvitaan myös strategian toteutuksen seurantaan, ovat edelleen puutteellisia ja niitä on kehitettävä. Tässä työssä kannattaa hyödyntää myös muissa maissa kehitettyjä mittareita kansainvälisen vertailun mahdollistamiseksi.
- Luonnon tilasta on Suomessa paljon tietoa. Erilaisia arviointeja ja seurantoja tulisi kehittää suuntaan, jossa ne nykyistä paremmin palvelisivat käytännön toimenpiteiden suunnittelua. Luontoon liittyvän paikkatiedon parantaminen on yksi keskeisimmistä tarpeista, ja se tulisi näkyä strategiassa. Esimerkiksi luontotyyppejä koskeva paikkatieto on tällä hetkellä hyvin puutteellista. Lisäksi

Tiina Vuoristo

27.1.2023

on pidettävä huolta siitä, että paikkatieto on vaivattomasti kaikkien sitä tarvitsevien tahojen käytettävissä.

- Luonnon monimuotoisuutta koskevien tutkimusresurssien varmistaminen on tärkeää. Luonnon monimuotoisuutta on voitava tutkia laaja-alaisesti ja pitkäjänteisesti.

Luku 3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

YK:n biodiversiteettisopimuksessa on artikla, joka tunnustaa alkuperäiskansojen oikeuden osallistua luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja kestäväan käyttöön mielekkäällä tavalla ja korostaa alkuperäiskansojen luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteiden tiedon merkitystä alkuperäiskulttuurien tulevaisuudelle. Siten myös kansallisessa luonnon monimuotoisuusstrategiassa on tavoitteita saamelaisiin ja luonnon monimuotoisuuteen liittyen.

Strategialuonnokseen on kirjattu tavoitteeksi esimerkiksi, että saamelaisten itsemääräämisoikeus kotiseutualueen maankäyttöön on parantunut (T20.5) ja että toimille, jotka voivat vaikuttaa saamelaisiin alkuperäiskansana haetaan vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus (T20.8). Tavoitteiden yhteys luonnon monimuotoisuuden edistämiseen jää osin epäselväksi. Metsäteollisuus kiinnittää huomiota myös siihen, ettei tavoitteiden vaikutuksia esimerkiksi elinkeinotoimintaan tai maanomistajien oikeuksiin ole arvioitu. Tavoitteet ovat hyvin laaja-alaisia ja on epäselvää, miten niitä toteutettaisiin käytännössä. Metsäteollisuus ei kannata tavoitteita, joiden tarkoituksena olisi rajoittaa yksityisten maanomistajien omaisuudensuojaa.

Luku 3.7 Suomi maailmalla

Metsäteollisuus pitää hyvänä sitä, että strategiassa on oma osionsa liittyen Suomen kansainväliseen rooliin luonnon monimuotoisuuskysymyksissä. **On tärkeää, ettei luonnon monimuotoisuuden turvaaminen keskity vain Suomen rajojen sisäpuolelle, vaan huomiota kiinnitetään myös suomalaisten ekologisen jalanjäljen pienentämiseen Suomen rajojen ulkopuolella.** Nämä vaikutukset on kuitenkin ensin selvitettävä ja vasta sen jälkeen arvioitava tarvetta ohjauskeinoille.

Strategialuonnoksessa edellytetään yrityksiä vähentämään haitallisia ja lisäämään myönteisiä luontovaikutuksia ja huomioimaan niitä vastuullisuusraportoinnissaan (T22.1). Asia on hyvä, mutta lähestymistavaksi kannattaa pakon sijaan valita kannustaminen. Metsäteollisuus kannattaa esitystä vastuullisuuskriteereiden toteutukseen liittyvän työn jatkamisesta (Science Based Targets for Nature ja Taskforce on Nature-related Financial Disclosures).

Suomi maailmalla -luvussa kuvataan myös Suomen roolia osana kansainvälisiä, lähialue- ja EU-tason monimuotoisuutta turvaavia prosesseja. Kokonaisuudessa on paljon hyviä tavoitteita. Luonnoksessa kuitenkin todetaan, että Suomen tavoitteena on olla luonnon monimuotoisuuden tilan parantamisen edelläkävijä maailmassa (T21). Luonnoksesta ei selviä, mitä edelläkävijyys tarkoittaisi käytännössä, mitä se edellyttäisi Suomelta ja millaisia vaikutuksia sillä olisi. Metsäteollisuus pitää edelläkävijyyttä

Tiina Vuoristo

27.1.2023

tärkeämpänä sitä, että monimuotoisuustoimia koordinoidaan yhdessä muiden maiden kanssa ja että kansallisten toimien ohella edistetään globaaleita toimia. Oleellista on, että monimuotoisuuden parantamiseksi tehtävät toimet ovat kustannusvaikuttavia, oikeasuhtaisia ja että niitä toteutettaessa otetaan huomioon myös taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys.

Muita huomioita luonnoksesta

Strategian vaikutukset

Strategialuonnoksessa on tiivistelmä strategian ennakoarvioinnista, joka oli myös kokonaisuutena liitetty osaksi lausuntomateriaalia. Metsäteollisuus kiinnittää huomiota siihen, että **ennakoarviointi pohjautuu strategialuonnoksen aiempaan versioon, eikä se tästä johtuen kuvaa lausunnoilla olevan strategialuonnoksen vaikutuksia.** Metsäteollisuus ihmettelee, miksei strategialuonnoksen vaikutustenarviota ole päivitetty vastaamaan lausunnoille toimitettua versiota.

Merkittävin puute vaikutustenarviossa koskee metsämaan lisäsuojelua, jonka vaikutukset on arvioitu 8 prosentin suojelutavoitteen perusteella. Lausuntoluonnoksessa tavoite on 10 prosenttia. Arvion mukaan metsien lisäsuojelun kustannus olisi noin 760 miljoonaa euroa vuodessa vuoden 2030 loppuun mennessä pois lukien hallinnolliset kustannukset. Metsämaan tiukan suojelun toteuman ollessa luonnoksen mukaan tällä hetkellä 6,9 prosenttia nousevat kustannukset huomattavasti, jos tavoitteeksi asetetaan 8 prosentin sijaan luonnoksessa esitetty 10 prosenttia.

Lisäksi Metsäteollisuus kiinnittää huomiota siihen, ettei ennallistamisen tai mahdollisen muun metsien lisäsuojelun kuten sisävesien rantavyöhykkeiden tai suojelua tukevien alueiden perustamisen kustannuksia ole arvioitu lainkaan. Myös soiden suojelun ja ennallistamisen kokonaiskustannusarviot puuttuvat, vaikka luonnoksessa esitetään niiden osalta numeerisia tavoitteita. Esimerkiksi soiden ennallistamisen osalta todetaan tavoiteltavan satojen tuhansien hehtaarien mittakaavaa. Soiden ennallistamisen kustannuksiksi todetaan 1000 euroa hehtaaria kohden eli kokonaiskustannukset nousisivat ilmeisesti niidenkin osalta satoihin miljooniin euroihin.

Strategian vaikutustenarviointi on puutteellinen myös välillisten vaikutusten osalta. Esimerkiksi lisäsuojelun välillisiä vaikutuksia verotuloihin tai työllisyyteen ei ole arvioitu lainkaan. Metsien lisäsuojelun osalta todetaan ainoastaan, että suojelu voi lyhyellä aikavälillä rajoittaa puuta raaka-aineenaan hyödyntävien elinkeinojen toimintaa ja aiheuttaa kielteisiä taloudellisia vaikutuksia metsänomistajille. Toisaalta todetaan, että metsiensuojelu parantaisi todennäköisesti esimerkiksi virkistys-, marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia. Epäselväksi jää, mihin tämä arvio perustuu.

Metsäteollisuus kiinnittää huomiota siihen, että strategian vaikutustenarviossa tunnistetaan ristiriita luontokadon pysäyttämistä koskevan vuodelle 2030 asetetun päätavoitteen ja tarkempien tavoitteiden välillä. Arvioinnissa todetaan myös, että strategiassa kuvattujen indikaattorien tavoitetilaa voidaan pitää ekologisesti

Tiina Vuoristo

27.1.2023

epärealistisena. Lisäksi todetaan, että nykytilan ymmärrys on puutteellista ja mittarit ovat vaillinaisia.

Strategian jatkovalmistelu ja hyväksyminen

Metsäteollisuus katsoo, että **strategia vaatii vielä paljon lisäyöstämistä ennakoitavuuden ja toteuttamiskelpoisuuden parantamiseksi sekä vaikutustenarvioinnissa tunnistettujen puutteiden korjaamiseksi. Jatkovalmisteluun on varattava riittävästi aikaa ja se tulee tehdä sidosryhmät aidosti osallistaen.**

Metsäteollisuus ei kannata sitä, että strategia annettaisiin valtioneuvoston käsittelyyn vielä kuluvalle hallituskaudella, koska strategian tarvitsemia muutoksia ja tarkennuksia ei ehdittäisi toteuttaa kunnolla. Lisäksi strategian ohjaavuus paranee, mikäli päätöksen strategiasta tekee se hallitus, joka myös lähtee toimeenpanemaan strategiaa.

Monet strategialuonnoksen epävarmuutta aiheuttavat kirjaukset johtuvat siitä, ettei strategiaa tarkentavasta toimintaohjelmasta ole käytettävissä luonnosta, vaikka toimintaohjelmakirjauksia valmisteltiin jo alatyöryhmissä vuonna 2021. Toimintaohjelma on ilmeisesti tarkoitus saada valmiiksi kevään 2023 aikana, mikä mahdollistaisi strategian ja toimintaohjelman käsittelyn yhtä aikaa syksyllä 2023. Samassa aikataulussa on myös tarkoitus päättää komissiolle toimitettavista EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpanemiseksi annettavista sitoumuksista. Myös kansallinen metsästrategia ollaan tuomassa valtioneuvostoon syksyllä 2023. Samaan ajankohtaan sijoittuva päätöksenteko varmistaisi paremmin luonnon monimuotoisuusstrategian ja metsästrategian välisen koherenssin. Myös vaikutustenarviossa nostetaan esille mahdollisuus yhteensovittamiseen, kun molempia strategioita päivitetään samanaikaisesti.

Metsäteollisuus katsoo, että kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia on perusteltua antaa valtioneuvoston käsittelyyn vasta syksyllä 2023. Sitä ennen strategialuonnos tarvitsee vielä paljon yhdessä sidosryhmien kanssa tehtävää jatkokehittämistä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja